

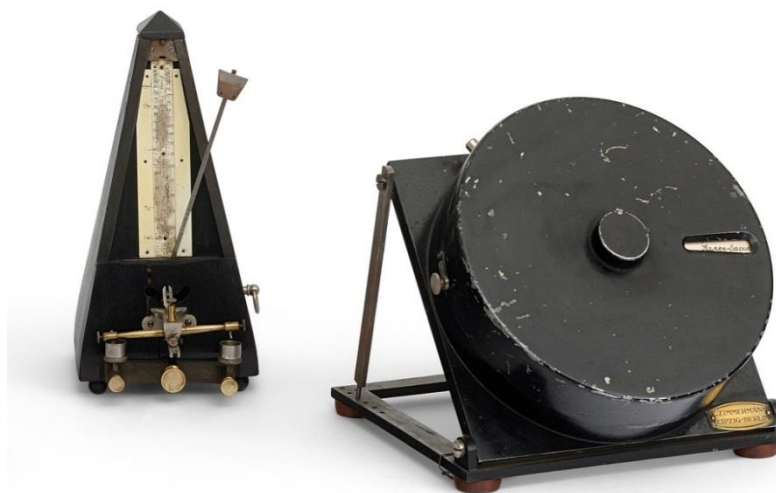
XXII NAUČNI SKUP

EMPIRIJSKA ISTRAŽIVANJA U PSIHOLOGIJI

18 – 20. MART, 2016.

FILOZOFSKI FAKULTET, UNIVERZITET U BEOGRADU

INSTITUT ZA PSIHOLOGIJU
LABORATORIJA ZA EKSPERIMENTALNU PSIHOLOGIJU
FILOZOFSKI FAKULTET, UNIVERZITET U BEOGRADU

XXII NAUČNI SKUP

EMPIRIJSKA ISTRAŽIVANJA U PSIHOLOGIJI

18 – 20. MART, 2016.

FILOZOFSKI FAKULTET, UNIVERZITET U BEOGRADU

Na fotografiji na naslovnoj strani nalaze se Metronom sa uređajem za uspostavljanje i prekidanje strujnog kola i Ranšburgov mnemometar (E. Zimmermann, Leipzig-Berlin), preuzeti iz zbirke starih naučnih instrumenata Laboratorije za eksperimentalnu psihologiju Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu.

Institut za psihologiju, Filozofski fakultet, Univerzitet u Beogradu

LABORATORIJA ZA EKSPERIMENTALNU PSIHOLOGIJU
UNIVERZITET U BEOGRADU

Laboratorija za eksperimentalnu psihologiju, Filozofski fakultet, Univerzitet u Beogradu

Beograd, 2016.

PROGRAMSKI ODBOR

Prof. dr Aleksandar Kostić
Prof. dr Dejan Todorović
Prof. dr Ivan Ivić
Prof. dr Jasmina Kodžopeljić
Prof. dr Nenad Havelka
Prof. dr Slobodan Marković
Prof. dr Sunčica Zdravković
Viši naučni saradnik dr Dragica Pavlović Babić
Doc. dr Petar Čolović
Doc. dr Boris Popov
Doc. dr Goran Opačić
Doc. dr Iris Žeželj
Doc. dr Oliver Tošković
Doc. dr Ksenija Krstić
Doc. dr Borjanka Batinić
Doc. dr Dragana Stanojević
Doc. dr Zoran Pavlović
Doc. dr Vladimir Mihić
dr Milica Vukelić
dr Ivana Stepanović Ilić
dr Janko Međedović
dr Kaja Damnjanović
Naučni saradnik dr Ljiljana Lazarević (predsednik)

ORGANIZACIONI ODBOR

Prof. dr Slobodan Marković
Viši naučni saradnik dr Dragica Pavlović Babić
Doc. dr Oliver Tošković
Naučni saradnik dr Ljiljana Lazarević
dr Kaja Damnjanović
Olga Marković Rosić
dr Ivana Stepanović Ilić
Marko Živanović
Darko Stojilović

Lektura i prelom: Darko Stojilović

PLENARNA PREDAVANJA	5-7
PERCEPCIJA	8-17
KLINIČKA PSIHOLOGIJA	18-30
PSIHOLOGIJA UMETNOSTI	31-46
KOGNITIVNA PSIHOLOGIJA	47-73
PSIHOLOGIJA OBRAZOVANJA	74-90
RAZVOJNA PSIHOLOGIJA	91-102
SOCIJALNA PSIHOLOGIJA	103-128
PSIHOLOGIJA RADA	129-140
PSIHOLOGIJA LIČNOSTI	141-164

EFEKAT REDOSLEDA IZLAGANJA RAZLIČITIH VRSTA VIŠEZNAČNOSTI NA NJIHOVU OBRADU

Ksenija Mišić

Laboratorija za eksperimentalnu psihologiju, Filozofski fakultet, Univerzitet u Beogradu
ksenija.misic@gmail.com

Dušica Filipović Đurđević

Odsek za psihologiju, Filozofski fakultet, Univerzitet u Novom Sadu;
Laboratorija za eksperimentalnu psihologiju, Filozofski fakultet, Univerzitet u Novom Sadu;
Laboratorija za eksperimentalnu psihologiju, Filozofski fakultet, Univerzitet u Beogradu

Prvim istraživanjima efekta višeznačnosti reči u srpskom jeziku, potvrđeni su nalazi dobijeni u engleskom jeziku – polisemične reči se obrađuju brže od jednoznačnih reči, a homonimi se obrađuju sporije od jednoznačnih reči. Ovakvi rezultati tumačeni su konekcionističkim modelom koji je prednost polisemije objašnjavao time što su značenja takvih reči široko distribuirana i preklopljena, što dovodi do facilitacije i bržeg dostizanja praga aktivacije – kraćeg vremena reakcije. Sa druge strane, manja brzina obrade homonima objašnjava se time što su predstave značenja razdvojene, što dovodi do kompeticije i težeg dostizanja praga aktivacije na ortografskom nivou. Strana istraživanja su potvrdila ovaj fenomen u jednom eksperimentu, dok je u srpskom jeziku to pokazano u dva istraživanja. U eksperimentu u kojem su istovremeno izlagani homonimi, jednoznačne i polisemične reči nije zabeležen efekat višeznačnosti. Stoga je cilj ovog istraživanja bio da eksplicitno proveri uticaj eksperimentalnog konteksta na obradu dve vrste višeznačnosti. To je učinjeno tako što je svaka vrsta višeznačnih reči izlagana u bloku, a variran je redosled blokova. Ukrštanjem redosleda polisemije i homonimije (HP/PH) sa pozicijom bloka jednoznačnih reči (početak/kraj) dobijene su četiri kombinacije redosleda blokova – HPJ, PHJ, JHP i JPH. Radi poređenja sa ranijim nalazima, u zadatku leksičke odluke, u svakom bloku prikazani su stimulusi koji su prikazani u prethodnim istraživanjima. Ključni test ticao se postojanja razlika u efektima dve vrste višeznačnosti u zavisnosti od redosleda njihovog izlaganja (odnosno interakcije između vrste višeznačnosti i redosleda blokova). U analizi po ispitanicima, dobijen je očekivani poredak tri vrste višeznačnosti ($F(2, 122) = 3.08, p < .05$), dok u analizi po stimulusima taj efekat nije zabeležen ($F(2, 90) = .72, p > .05$), ali je dobijen očekivan trend. Najvažnije, interakcija redosleda HP blokova i višeznačnosti pokazala se značajnom u analizi po stimulusima ($F(2, 90) = 4.03, p < .05$). U slučaju HP redosleda zabeležen je samo inhibirajući efekat homonimije, dok je u slučaju PH redosleda, zabeležen samo facilitatorni efekat polisemije. U analizi po ispitanicima ova interakcija se nije pokazala značajnom ($F(2, 122) = 1.15, p > .05$) iako je dobijen isti trend kao i u drugoj analizi. Ovakvi rezultati demonstriraju uticaj eksperimentalnog konteksta

na ispoljavanje efekta višeznačnosti reči na način koji, prema našem saznanju, ne može da se objasni nijednim od aktuelnih modela.

Ključne reči: homonimija, polisemija, eksperimentalni kontekst, višeznačnost

KOGNITIVNA OBRADA DEVERBALNIH IMENICA U SRPSKOM JEZIKU

Sanja Radman

Odsek za anglistiku, Filozofski fakultet, Univerzitet u Novom Sadu
sanjaradman91@gmail.com

Isidora Gatarić

Laboratorija za eksperimentalnu psihologiju, Filozofski fakultet, Univerzitet u Novom Sadu

Deverbalna nominalizacija je proces u kom imenice nastaju od glagola, a u srpskom jeziku postoje dve vrste takvih imenica: (1) događajne, koje se izvode od nesvršenih glagola i (2) rezultativne, koje se izvode od svršenih glagola. Prethodno istraživanje sprovedeno na srpskom pokazalo je da ne postoji razlika u brzini obrade događajnih i rezultativnih deverbalnih imenica koje su izvedene istim derivacionim sufiksom *-nje*, a koje se razlikuju samo po prisustvu infiksa *-va* kod događajnih imenica (rešenje/rešavanje). Cilj ovog istraživanja bio je ispitivanje kognitivne obrade događajnih i rezultativnih deverbalnih imenica srpskog jezika izvedenih različitim derivacionim sufiksima. Sprovedena su dva eksperimenta sa zadatkom vizuelne leksičke odluke ($N = 70$). U prvom eksperimentu kao stimulusi su korišćeni parovi sastavljeni od dve deverbalne imenice srpskog jezika, koje su imale identičnu tvorbenu osnovu, ali različit derivacioni sufiks (drhtaj/drhtanje). Stimulusi su bili raspoređeni u dve eksperimentalne liste tako da svaki ispitanik vidi svaku osnovu i sufiks, ali bez ponavljanja stimulusa. Nakon kontrole slučajnih efekata ispitanika i stimulusa, kao i fiksnih efekata kovarijabli (redosleda izlaganja stimulusa, frekvencije leme i dužine reči) analiza linearnih mešovutih efekata pokazala je da postoji značajan efekat tipa deverbalnih imenica, u smeru sporije obrade događajnih deverbalnih imenica ($\beta = .098$, $t(33.87) = 3.051$, $p = .004$). Kao stimulusi u drugom eksperimentu korišćeni su parovi događajnih i rezultativnih deverbalnih imenica istih tvorbenih osnova, ali je kod rezultativnih deverbalnih imenica prisutna bila nulta morfema, dok su se događajne završavale na derivacioni sufiks (glas/glasanje). Stimulusi su u eksperimentalne liste raspoređeni na isti način kao i u prvom eksperimentu. Analiza linearnih mešovutih efekata je nakon kontrole slučajnih i fiksnih efekata, identičnih onima u prvom eksperimentu, pokazala da ne postoje razlike u brzini obrade ove dve vrste deverbalnih imenica ($\beta = -.086$, $t(37.89) = -1.243$, $p = .221$). Objedinjeno gledano rezultati

Podrška realizaciji skupa:

Centar za primenjenu psihologiju

Sinapsa edicije

Kreativni centar

Centar za promociju nauke

CIP - Katalogizacija u publikaciji

Narodna biblioteka Srbije, Beograd

NAUČNI skup Empirijska istraživanja u psihologiji (22 ; 2016 ; Beograd)

[Knjiga rezimea] / XXII naučni skup Empirijska istraživanja u psihologiji,

18-20. mart 2016, Filozofski fakultet, Univerzitet u Beogradu ; [organizatori]

Institut za psihologiju i Laboratorija za eksperimentalnu psihologiju. - 1. izd. -

Beograd : Filozofski fakultet, 2015. - 165 str.

Kor. nasl. - Rezimei na srp. i engl. jeziku – elektronsko izdanje.

ISBN 978-86-6427-027-4

1. Institut za psihologiju (Beograd)

2. Laboratorija za eksperimentalnu psihologiju (Beograd)

a) Psihologija - Empirijska istraživanja - Apstrakti